

تشریح کلان روندهای کسب‌وکار در اصفهان با نگاه به کلان روندهای جهانی

کلان روندها به عنوان تحولات عمیق و بلندمدتی که تأثیرات گسترده‌ای بر سطح جهانی دارند، شامل موضوعاتی نظیر تغییرات اقلیمی، کاهش تنوع زیستی یا پیرشدن جمعیت می‌شوند. این روندها نه تنها چالش‌های بزرگ سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به وجود می‌آورند، بلکه بالقوه فرصت‌های عظیمی نیز پیش روی جوامع قرار می‌دهند. یکی از بارزترین نمونه‌ها، پیشرفت شتابان فناوری است.

برای مواجهه مؤثر با این چالش‌ها و بهره‌مندی از پتانسیل فرصت‌های مرتبط، ضروری است کلان‌روندها در مراحل اولیه شناسایی شوند. چنین شناختی این امکان را فراهم می‌کند تا سیاستگذاران، کسب‌وکارها و دیگر ذی‌نفعان بتوانند استراتژی‌هایی پایدار برای آینده تدوین کنند.

مؤسسه رولاند برگر نزدیک به دو دهه که بر کلان‌روندها تمرکز داشته و به طور منظم چشم‌اندازهای جامع و به‌روز در این حوزه ارائه می‌مطالعه اخیر این مؤسسه با "خلاصه روند رولاند برگر 2050"، به تحلیل جهانی روندهایی پایدار و بلندمدت پرداخته است که نقشی محوری در آینده جهان ایفا خواهند کرد. این گزارش جدید شش حوزه کلیدی را برجسته کرده است: مردم و جامعه، سیاست و حکومت، محیط زیست و منابع، اقتصاد و کسب‌وکار، فناوری و نوآوری، و بهداشت و مراقبت. هرکدام از این حوزه‌ها شامل گرایش‌های اصلی و فرعی هستند که چشم‌انداز تحولات مرتبط را شفاف‌تر می‌کنند.

این کلان‌روندها به‌عنوان نقشه راهی برای مواجهه با دنیای در حال تغییر مطرح می‌شوند. درک دقیق از هر روند و زیرمجموعه آن، ابزارهای لازم برای توسعه رویکردهای خلاقانه و تصمیم‌گیری‌های آینده‌نگر را در اختیار سازمان‌ها و جوامع قرار می‌دهد.

مرکز پژوهش‌های مجلس طی گزارشی پژوهشی به تحلیل کلان روندهای جهانی و روندهای آینده ایران برای برنامه هفتم توسعه پرداخته است

برنامه هفتم توسعه، اولین برنامه توسعه جمهوری اسلامی ایران در گام دوم انقلاب و در قرن پانزدهم هجری شمسی است. با توجه به تغییرات و تحولات شتابان جهانی و ایران در آینده، برنامه هفتم توسعه باید آینده‌نگرانه و مبتنی بر فرصت‌های جهانی و ظرفیت‌های ملی باشد. بر این اساس در این گزارش کلان روندهای جهانی و روندهای آینده ایران، مورد توجه قرار گرفته است. جمعیت شناختی، فرهنگی، اجتماعی، علم و فناوری، اقتصادی، انرژی، امنیت و سیاسی، تغییرات اقلیمی و روندهای منطقه‌ای بین‌المللی از جمله روندهای آینده ایران است که بر مبنای نظرات خبرگان و اسناد آینده‌نگرانه ارائه شده است.

جمعیت‌شناختی: کشور ایران در حوزه جمعیت‌شناختی با روندهای مهمی شامل افزایش امید به زندگی، کاهش میزان باروری و مرگومیر، افزایش مهاجرت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، تغییرات ساختار سنی جمعیت و پنجره جمعیتی و میانسالی و ورود غالب افراد به دوره سنی ۴۰ تا ۵۰ سال، گسترش شهرنشینی، افزایش شهرهای کوچک و متوسط در ایران و افزایش حاشیه‌نشینی و زاغه‌نشینی روبرو است و این روندها آینده ایران را با تغییرات جمعیتی جدی مواجه خواهد کرد. فرهنگی: در این حوزه روندهای تأثیرگذاری شامل رشد محلی‌گرایی، معنویت‌گرایی، رشد گرایش به رویکردهای جایگزین (مانند پزشکی جایگزین، آموزش جایگزین)، افزایش اوقات فراغت، بازی و ورزش، رشد گسترده صنعت فرهنگ و سرگرمی، شکل‌گرفتن نهادهای شبه خانواده و مجرد قطعی، رشد فردگرایی، شکاف دیجیتال و گسست نسلی، ظهور هویت‌های نوظهور، مناسک‌گرایی، معناجویی، سیمای آینده فرهنگی ایران را تغییر خواهد داد.

اجتماعی: در بخش اجتماعی با روندهایی مانند رشد بی‌اعتمادی به ساختارهای اجتماعی، گسترش نوآوری‌های اجتماعی، افزایش نقش گروه‌ها یا جتماعی و مردمی در تحرکات اجتماعی، اقتصاد پایه شدن همه فعالیت‌ها و در عین حال افزایش فعالیت‌های داوطلبانه، رشد آسیب‌های اجتماعی، کاهش سرمایه اجتماعی، رشد مهاجرت متخصصان و کاهش کیفیت و کمیت نیروی انسانی، الگوهای جایگزین تعلیم و تربیت، عدم تعادل منطقه‌ای، افزایش حضور زنان در عرصه‌های مدیریتی، کسب و کارها و فعالیت‌های علمی، تصویر آینده اجتماعی را متفاوت خواهد کرد.

علم و فناوری: رشد فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به ویژه در حوزه بیگ دیتا، واقعیت افزوده، اینترنت اشیا، توسعه فناوری نانو و زیست فناوری، فناوری‌های شناختی، فناوری‌های همگرا، توسعه فناوری‌های نرم و فناوری‌های مرتبط با صنایع خلاق و فرهنگی، شکاف دیجیتال و گسترش دموکراسی الکترونیکی از جمله روندهای فناورانه راهبردی ایران هستند. اقتصادی: ایران در حوزه اقتصادی با روندهایی از قبیل رشد نقدینگی، رشد نوسانی اقتصاد با متوسط پایین، تنگنای مالی و بودجه‌ای دولت، تداوم بحران اشتغال، کاهش قدرت خرید خانوارهای ایرانی، چرخش به اقتصاد منطقه‌ای، سیاست همسایگی و توسعه اقتصاد فراسرزمینی، اقتصاد پلتفرمی و گسترش اقتصاد اشتراکی مواجه خواهد شد. انرژی: وابستگی فناوری، خام‌فروشی و آسیب‌پذیری بخش انرژی به تحریم، امنیت پایین انرژی، مدیریت ناصحیح مصرف، بهره‌وری پایین انرژی، و ناترازی عرضه و تقاضای انرژی به‌ویژه در بخش گاز مهم‌ترین روندهای انرژی ایران هستند.

امنیتی و سیاسی: ژئوپلیتیکی متغیر و ناپایدار منطقه، افزایش تهدیدات امنیت ملی از طریق فضای مجازی و گسترش آشوب‌ها و ناپایداری‌های اجتماعی و سیاسی و تبدیل آن از گروهی به شبکه‌ای از روندهای کلیدی آینده ایران در حوزه امنیتی است.

تغییرات اقلیمی: فرسایش خاک و گسترش بیابان، آلودگی هوا به ریزگردها، جنگل‌زدایی، تشدید غلظت گازهای گلخانه‌ای، افزایش دفعات و شدت رویدادهای آب‌وهوایی شدید نظیر سیل، کمبود آب، مهاجرت‌های زیست محیطی از جمله مهم‌ترین روندهای زیست محیطی ایران هستند.

روندهای منطقه‌ای بین‌المللی: در بخش بین‌الملل شاهد روندهایی مانند عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی، تغییر ائتلاف‌های سنتی و ایجاد ائتلاف‌های نوین در منطقه، افزایش نقش مردم و افکار عمومی منطقه در سیاستگذاری کشورها، بلوک‌بندی بیشتر جهان و فاصله زیاد بلوک بندی‌ها، تغییر مناسبات سیاسی ایران و آسیای میانه، شکل‌گیری الگوهای ناپایدار همکاری، رقابت و نزاع و افزایش رقابت‌های قدرت‌های منطقه‌ای، ظهور الگوهای جدید درگیری با هدف فرسایش رقبا در منطقه، تلاش دشمنان برای تنهاسازی استراتژیک ایران است.

شناسایی عوامل کلیدی اثرگذار بر فضای کسب و کار استان اصفهان تا افق ۱۴۰۸

۶۵ عامل اصلی موثر بر توسعه فضای کسب و کار استان بر اساس خروجیهای مرکز آمار و مطالعات اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و پیشنهاد خبرگان مورد مطالعه قرار گرفت. عملکرد عوامل یاد شده، تاثیرات متقابل بین آنها و فضای حالت آنها در افق مطالعه (۱۴۰۸) در پنل خبرگان مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت و تبیین گردید. سپس با استفاده از روش میک مک عوامل کلیدی موثر بر فضای کسب و کار استان تا افق سال ۱۴۰۸ شناسایی گردید. لیست عوامل کلیدی در جدول زیر مشاهده میشود. روندها و کلان روندهای مهم ۵۰ سال آینده از نگاه اینفوگراف "واتسون" کلان روندها در حوزه های مختلف علم و فناوری نیز متفاوتند. برای مثال، در حوزه سیاست، جابجایی قدرت در سطح جهان؛ جابجایی در ساختارهای سیاسی؛ ظهور جهان چند مرکزی؛ چندپارگی و افول دولت-ملت ها؛ افزایش نقش بازیگران غیر دولتی و افراد پرقدرت در داخل و امور بین الملل از جمله کلان روندهای سیاسی محسوب میشوند.